

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST 2004/2005

Nejen lidé pomáhají

aneb „Teď si všichni pohladíme pejska“

Gymnázium Elišky Krásnohorské
Ohradní 55, Praha 4 - Michle

Obor: 14. Pedagogika, psychologie, sociologie a problematika volného času

Karolína Eckschlagerová

(autor práce)

Studentka oktávy

Praha

2005

Mgr. Blanka Zemanová

(vedoucí práce)

Koordinátorka dobrovolníků

Prohlašuji, že jsem Středoškolskou odbornou činností s názvem „Nejen lidé pomáhají aneb Teď si všichni pohladíme pejska“ vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

V Praze, dne 28.2. 2005

.....

Touto cestou bych chtěla poděkovat Mgr. Blance Zemanové, koordinátorce dobrovolníků FNM a Mgr. Janě Vítové, klinické psychologce Kliniky dětské hematologie a onkologie FNM za pomoc při realizaci projektu a následném zpracování dat. Můj velký dík patří také MUDr. Ivaně Kořínkové a profesorovi MUDr. Josefu Kouteckému, DrSc. za pomoc při prosazování canisterapie do nemocnice.

Obsah

Úvod.....	5
1. Zooterapie.....	5
1.1. Animal Assisted Activities (AAA)	6
1.2. Animal Assisted Therapy (AAT)	6
1.3. Přehled druhů zooterapie.....	7
2. Canisterapie.....	7
2.1. Možnosti využití canisterapie.....	8
2.2. Používané metodiky canisterapie	9
2.3. Předpoklady psa pro provozování canisterapie.....	10
3. Make a connection	10
4. Projekt Nejen lidé pomáhají.....	11
4.1. Projektový tým	12
4.2. Průběh jednotlivých dní	12
4.2.1. Hlavní část – osm dní se psy pro dětské pacienty FN v Motole	12
4.2.2. Pokračování projektu.....	14
5. Působení psů na děti v průběhu projektu a chování rodičů.....	15
6. Splnění našich cílů a očekávání	16
7. Závěr.....	17
Příloha č. 1.: Výsledky ankety	19
Příloha č. 2.: Fotodokumentace.....	21
Příloha č. 3: Formulář žádosti o grant na projekt Nejen lidé pomáhají	25
Příloha č. 4.: Závěrečná zpráva projektu Nejen lidé pomáhají	30
Použitá literatura	40

Úvod

V dnešním uspěchaném světě chybí mnoha lidem láska, přátelství a možnost si s někým popovídat. Pes tyto chybějící aspekty dodává. Mimo to ještě nutí člověka na chvíli zpomalit. Právě ono zpomalení mě donutilo přemýšlet o svém volném čase a přimělo mě zjistit si více informací o dobrovolnictví v nemocnici.

V listopadu 2003 jsem poprvé navštívila Klinikou dětské hematologie a onkologie se svojí fenkou bostonského teriéra Bessi a vydala jsem se tak na dlouhou cestu k prosazování canisterapie do Fakultní nemocnice v Motole.

Vidět, jak můj pes přináší nemocným dětem radost, předává jim svou lásku a vše to dělá „jen tak“, nesobecky, mě nadchlo. Současně se však ve mě probudila lůstost, že pes v tak obrovské nemocnici rozdává radost pouze na jednom oddělení. Po dlouhém přemýšlení jsem s partou kamarádů zažádala o grant v programu Make a connection.

Také jsem se snažila získat co nejvíce informací o canisterapii v nemocnici, bohužel však v České republice dochází pouze pár dobrovolníků se psy na Léčebny dlouhodobě nemocných. Jediné informace tedy máme ze zahraničních zdrojů – převážně z USA a Velké Británie. Canisterapie se u nás hojně rozmohla v oblasti speciálního školství a také v domovech pro seniory už není neznámá, ale než se stane samozřejmostí ve zdravotnictví, to ještě chvíli potrvá.

1. Zooterapie

Počátky zooterapie můžeme nalézt ve druhé polovině 20. století. Tento mladý vědní obor se zabývá všemi formami terapeutického využití zvířat a předpokládá se, že klient/pacient naváže pozitivní vztah s daným zvířetem a pomocí tohoto vztahu bude klient/pacient motivován k žádoucí změně. (Michálková J., 2001)

B. M. Levinson, který dal vědecký základ zooterapii, tvrdil, že: „zvířata sice nemohou vyléčit, ale působí jako sociální katalyzátor, který zahájí a podporuje sociální kontakty klienta.“ (in Kalinová V., 2003,b)

V anglické literatuře se můžeme také setkat s některými termíny, které se přestaly používat pro jejich nepřesný význam. Nejčastější je pet therapy (terapie domácími mazlíčky). Domácí zvířata – mazlíčci sami o sobě nijak neléčí, pouze zlepšují psychický stav rodiny, kde se nacházejí. (Michálková J. 2001)

Přínosy zooterapie jsou u každého jedince různé. Pevážně má za úkol udržovat dobrou fyzickou i psychickou kondici příjemce. Významnou pomoc představuje pro osamělé

děti v dětských domovech. Převážně nutí člověka přemýšlet nad někým jiným a nejen nad svým zdravotním stavem či smutkem.

1.1. Animal Assisted Activities (AAA)

AAA – aktivity za asistence zvířat – probíhají v zařízení většinou formou návštěv proškoleného dobrovolníka se speciálně vybraným zvířetem. Účelem AAA je zlepšit úroveň života pacienta či klienta, tedy přinést lidem spokojenost a radost. Nemá naplánovaný určitý léčebný cíl a proto lze výsledky vyjádřit pouze v pojmech radosti, spokojenosti a štěstí. (Krausová A. 2003)

AAA se dělí na *pasivní* a na *interaktivní*. Při *pasivní AAA* přináší kladný účinek pouhá přítomnost zvířete. Většinou to je akvárium s rybičkami nebo klec s ptáčkem. Tato forma zooterapie se začíná rozšiřovat např. v domovech důchodců. (Kalinová V., 2003,b)

Při *interaktivní AAA* dochází ke kontaktu mezi klientem a zvířetem. Tato forma se dále dělí na rezidentní a návštěvní typ.

Při *rezidentním typu* je zvíře nastálo v instituci. S tímto jsou v ČR problémy, neboť je tento typ AAA časově náročný pro personál. V zahraničí to je častější a většinou jsou využívány kočky, morčata a králíci. Pes je méně vhodný, protože potřebuje stálého pána a pravidelný režim. (Poduschka W. a kol., 1993) V 90. letech byla v Čechách speciálně vycvičena fenka švýcarského ovčáka Carmen, aby pobývala v domově důchodců ve Smrčné nad Sázavou. Fena tam byla pouze půl roku, protože ji obyvatelé překrmovali. Tento projekt prokázal možnost pomoci zvířete v zařízení. (Straková Š. 1999)

Návštěvní typ AAA - v tomto případě dochází dobrovolník se svým zvířetem do zařízení. Velmi důležitá je spolupráce s personálem zařízení. K návštěvní službě bývá ze zvířat nejčastěji používán pes. V ČR se můžeme ještě setkat s kočkou. V zahraničí se běžně používají morčata, králíci, ale i lamy, prasata či oslové. (Robinson I., 1995)

1.2. Animal Assisted Therapy (AAT)

AAT – terapie za asistence zvířat – je cíleně řízená intervence. Zvíře je nedílnou součástí procesu. Profesionál v rámci svého zaměstnání řídí tuto terapii, kterou se snaží zlepšit tělesné, sociální, emociální či kognitivní funkce pacienta či klienta. AAT se může provádět skupinově nebo individuálně. Cíle jsou určeny pro každého pacienta zvlášť a celý postup je přesně zaznamenáván a hodnocen. Výsledky AAT jsou objektivně pozorovatelné a měřitelné. (Krausová A. 2003)

Zvíře může vlastnit terapeut nebo dobrovolník, který se řídí přesně pokyny terapeuta.

1.3. Přehled druhů zooterapie

Zooterapie dělíme podle zvířat, se kterými pracujeme, do několika skupin. Nejdéle používaná je hipoterapie, canisterapie se již začíná sjednocovat. Felinoterapie (kočky) se v ČR skoro nevyskytuje, protože má velmi malou základnu. Terapie s ostatními zvířaty není příliš zastoupená, proto je nazýváme souhrně zooterapiemi.

Felinoterapie - terapie s využitím kočky je poměrně málo rozšířená. Hlavním důvodem je častá alergie na kočky. V ČR však probíhá návštěvní služba, kterou provádí Nezávislý chovatelský klub v Mladé Boleslavi. Na Mezinárodním semináři o zooterapiích konaném 27.6.-1.7. 2003 mluvila D. Hybšová o loutkových pohádkách s kočkami. Loutky a kulisy jim vyrábí obyvatelé Domova důchodců v Olbrachtově ulici v Mladé Boleslavi. Kočky jsou na škrabadle s plošinkou a tunýlky. Texty jsou upravované tak, aby se dalo improvizovat, a do hry jsou zapojováni i diváci (většinou děti). Tyto pohádky slouží k rozvíjení emoční inteligence u dětí. (Hybšová D., 2003)

Terapie pomocí koně – hipoterapie – je již uznanou součástí rehabilitace a psychologických či sociálních služeb. Využívají se koně se speciálním výcvikem. Většinou se tato terapie dělí do tří okruhů. (Orniaková P., 2003)

Hiporehabilitace je postavena na bázi fyzioterapie a využívá se převážně pro pacienty s tělesným postižením. Pacient nedokáže většinou koně sám ovládat, ale musí aktivně udržovat sezení v sedle. Cílem je zlepšování rovnováhy apod. (Michálková J., 2001)

Voltižní a léčebné pedagogické ježdění se využívá k podpoře sebedůvěry ve cvičení obratnosti a samostatnosti u psychiatrických pacientů. V Německu se toto ježdění využívá k napravení problémového chování. Na jednoho koně připadá šest dětí, čímž se děti učí spolupracovat. (Robinson I. 1995)

Rekreační a sportovní ježdění se využívá k zlepšení psychického a fyzického stavu handicapovaných. Klienti jsou vedeni k tomu, aby ovládali koně, což má za následek, že si klienti více důvěřují i v běžném životě. (Michálková J., 2001)

2. Canisterapie

Pes působí na psychiku většiny lidí velmi pozitivně. Možnost svěřit se nějakému nevinnému tvorovi vytváří pocit bezpečí a klidu. Tohoto dlouho známého vztahu ke psům se

počalo využívat ke zlepšení psychického stavu lidí v traumatizujícím prostředí, nejčastěji v nemocnicích, domovech důchodců a dětských či azylových ústavech.

Definicí canisterapie je velké množství. Například „lčba psí láskou“ (Galajdová L., 1999,b), avšak podle nejjednodušší definice je canisterapie léčba za asistence psa. (Michálková J., 2001) Podle definice A. Mojžíšové je canisterapie: „součástí metod, které slouží k podpoře psychosociálního zdraví lidí všech kategorií, při níž se využívá přítomnosti psa.“ (Mojžíšová A., Lacinová J., a kol., 2000)

2.1. Možnosti využití canisterapie

Canisterapie se dá využít ve velkém množství institucí, jako např. v nemocnicích, ve věznicích... Canisterapie bývá často úspěšná u pacientů, kde jiné terapie selhávají, protože pes navazuje sám kontakt. Významná pomoc psa je důležitá pro děti i seniory, pro tělesně či mentálně postižené. (Lacinová J. 2002)

Autismus je psychické onemocnění, při kterém pacientovi chybí schopnost vcítit se, porozumět lidským citům. Žije jakoby v jiném světě a nerozumí svému okolí. Autisté komunikují na zcela jiné úrovni než jsme zvyklí, proto se k nim chováme nepřírozeně, což jim je nepříjemné. (Gilberg, Ch. a Peeters T., 2003) Avšak v přítomnosti psa, který se k nim chová naprosto přirozeně, s nimi můžeme komunikovat lépe. Mnoho mladých autistů má sklony k sebevraždě, protože nechápou svoje okolí, nejsou schopni mu porozumět. Všechny citové projevy se musí nejprve naučit, a potom se je teprve učí rozeznávat u ostatních. Pes je pro ně naprosto pochopitelný, a proto může napomoci přiblížit je ke zdravým lidem. Autisté, kteří mají psy, mají menší sklony k sebevraždám a častěji se podílejí na aktivním životě. (Galajdová L., 1999,b)

Děti, které byly týrány či zneužívány, bývají velmi uzavřené a nechtějí se nikomu svěřovat. Ale když se s takto postiženým dítětem začne komunikovat prostřednictvím zvířete, poví zvířeti dítě téměř vše (u soudu se takováto výpověď považuje za plnohodnotnou, pokud je zvukový záznam). Velmi často mají takovéto děti problém začlenit se do společnosti, protože mají strach ze svého okolí. V takovémto případě je vhodné, aby se někomu vypovídaly, aby měly nějakého stálého společníka, který je nikdy neodmítne. V přítomnosti psa si připadají silnější a více si věří. Postupně začínají komunikovat a ve většině případů se znovu začlenit do společnosti. (Galajdová L., 1999,b)

Pes výrazně zlepšuje psychiku člověka při posttraumatech. Posttraumatické stresové poruchy nastávají s neodhadnutelným časovým odstupem po postižení. Poprvé se mohou

objevit několik týdnů, ale i několik let po stresové události. Dalším problémem jsou nejasné příznaky – mohou to být bolesti zad či břicha, ale i třes rukou, atd.- vše bez organického podkladu. Pes v tomto případě vycítí náladu člověka, naslouchá mu, nechá se pohladit, nevyvolává napětí třebaže dobrými, leč obtížně realizovatelnými radami. „U uprchlíků z Jugoslávie, kteří prožili peklo obleženého Sarajeva, pomáhali psi v humanitárním středisku i při denních mürách. Tj. při zážitcích vracejících se vzpomínek, citově neobyčejně silně podbarvených.“ (Pes má i v těžkých chvílích svých „pět P“ aneb První Pomoc Psů Při Posttraumatech in Pes přítel člověka, 2002)

Využívání psů *k nápravě vězňů* začíná být čím dál více populárnější. K prvním případům patřily ženské věznice s minimální ostrahou. V programu se pracuje s vězni, kteří jsou odsouzeni za nenásilný trestný čin. Vězni zařazení do programu „Psi za mřížemi“ dostanou psa, kterého je třeba připravit na výcvik psa pro nevidomé. Vězeň má u sebe psa po dobu jednoho roku a socializuje ho. S výcvikem jim pomáhají dobrovolníci. (Větvička V., 2003)

V neposlední řadě je pes velmi významný pro *seniory*. Pokud jsou senioři umístěni v domově důchodců, cítí se velmi osaměle. Někteří byli zvyklí mít psa, nyní se jim po něm stýská. Staří lidé mají často potřebu se vypovídat. Pokud za nimi zajde dobrovolník se psem, pes má z počátku pouze roli námětu k rozhovoru a jako sblížovací prostředek. Pokud za nimi dochází dobrovolník pravidelně, senioři se na jeho návštěvu připravují a čas jim proto rychleji ubíhá. (Eckschlagrová, K., 2003/2004) „Programy návštěvních psů v domovech důchodců si nekladou za cíl vyléčení mnohdy celoživotních chronických nemocí klientů, ale chtějí přispět k jejich psychické pohodě, což se jim daří. Psi do domovů důchodců přinášejí radost, lásku, pohodu, pocit spokojenosti.“ (Volšická J., 2003)

2.2. Používané metodiky canisterapie

Polohování, způsob rehabilitace založený na přímém kontaktu člověka a psa, se využívá u tělesně postižených, převážně dětskou mozkovou obrnou. Jedinci s postižením je přikládán k tělu pes, který svou teplotou a srstí uvolňuje lidské svaly. Osoba, která má křečovitě stažené svaly se při tomto cvičení velmi uvolní. Většinou poté následuje cvičení s rehabilitační sestrou. Pacient uvolněný po polohování dokáže obrovské množství cviků, které za normálních okolností nezvládá. (Zouharová M., 2003)

Metodika, která vznikla v ČR, spočívá v působení velké skupiny psů na velkou skupinu zdravotně postižených dětí. Využívají ji v brněnském sdružení Filia, které také

pořádá tábory pro děti s postižením. Těchto táborů bylo již více než dvacet a těší se oblibě široké veřejnosti. (Lacinová J., 1998)

Dále se pomocí psa může rozvíjet jemná a hrubá motorika, logopedie, sociální citění a citová stránka dětí nemocných nebo s postižením. (Zouharová M., 2002)

2.3. Předpoklady psa pro provozování canisterapie

Ke canisterapii můžeme využít psa jakéhokoliv plemene, ale určitá plemena jsou odbornou literaturou doporučována častěji. V ČR se ujala severská plemena. Jako první začali ve sdružení Filia systematicky využívat skupinu saňových psů v interakci s velkou skupinou zdravotně postižených. (Lacinová J., 1998) Méně vhodná jsou plemena s drsnou srstí nebo volnou kůží. Také nejsou doporučováni psi, kteří mají volné pysky, protože nadměrně sliní. Velikost psa by měla odpovídat využití. Menší psi jsou vhodnější do domovů důchodců a do nemocnic. Psi větší se lépe využívají u klientů s postižením. (Možnosti výběru psa pro využití v canisterapii in Pes přítel člověka, 2003)

Vhodnější je psa k výkonu canisterapie připravovat a cvičit systematicky již od štěněte. (Kalinová V., 2003,a) Pes musí být „rodinný“, tj. být vychovaný v rodinném prostředí a mít dostatek péče a kontaktu s lidmi.

„Aby byl pes uznán za terapeutického, musí společně se svým psovodem splnit určité předpoklady pro práci s lidmi, být speciálně vycvičen (psovod vyškolen) a uspět u zkoušek terapeutických týmů.“ (Kalinová V. a kol., 2002)

Canisterapeutický pes musí milovat kontakt s lidmi, nesmí být agresivní a nervózní. Vyrovnaná povaha psa se ověřuje v průběhu canisterapeutických zkoušek, které pořádá v ČR více než deset sdružení. Každý psovod se psem je musí složit předtím, než začne docházet do jakéhokoliv zařízení.

3. Make a connection

Make a connection probíhá od roku 2000 i v České republice, která je jednou z dalších 19 zemí.

Cílem tohoto dotačního programu společnosti Nokia je podporovat projekty, které navrhnou mladí lidé s cílem nějak přispět k zlepšení svého okolí, pomoci určité cílové skupině lidí apod. Mladí lidé, kteří grant získají (žádat se smí maximálně o 50 000 Kč), se poté účastní odborných seminářů, kde jsou školeni v oblasti získávání sponzorských darů pro neziskové organizace, psaní žádostí o granty, vypisování projektů atd.

Program probíhá pod záštitou NROS (Nadace rozvoje občanské společnosti) a Nokia ve spolupráci s lokálními partnery (v každém kraji, ve kterém Make a connection probíhá, má svého zástupce, za kterým se mohou jít členi jednotlivých týmů poradit).

Každý projektový tým má možnost zažádat o grant pouze dvakrát a pokud žádá podruhé, maximální výše žádaných peněz je 30 000 Kč. (www.pripojse.cz)

V roce 2004 získalo grant čtrnáct projektů, mezi nimiž byl i projekt Nejen lidé pomáhají (viz. příloha), který byl podpořen 33 400 Kč.

4. Projekt Nejen lidé pomáhají

Projekt se zabýval canisterapií typu AAA (aktivity za asistence psů) ve Fakultní nemocnici v Motole (FNM). Cílem bylo poukázat na možnosti využití canisterapeutických metod v nemocnici, protože canisterapie ve zdravotnických zařízeních není ani ve světě moc rozšířená.

Chtěli jsme názorně ukázat, jak se nemocní pacienti rozveselí, když jsou v kontaktu se psy, proto převažovaly aktivity se psy. Samozřejmě každý pes, který se projektu zúčastnil byl speciálně vycvičený, měl canisterapeutické zkoušky a byl plně očkovaný a odčerveny. Dále probíhaly aktivity bez psů, ve kterých převažovaly výtvarné činnosti. Velmi oblíbené bylo zdobení triček foukacími fixami.

Projekt měl probíhat v osmi dnech (středa) v odstupe čtrnácti dnů od června do září (hlavní část). Jelikož nám zbyly finanční prostředky, projekt jsme rozšířili o dva Psí dny na LDN, divadlo (Kočičí pohádky) a Povídání o pejskovi a kočičce, Psí den na dětské psychiatrické klinice, Psí Mikulášskou, Psí vánoční besídku a celý projekt bychom rádi zakončili výstavou obrázků a fotografií (nejspíše červen 2005).

Hlavní část projektu – Osm dní probíhalo před dětskou budovou FNM. Tato plocha se nazývá „indiánský tábor“ a její velkou výhodou jsou jehličnaté stromy, které v teplém letním počasí poskytovaly alespoň částečný stín. Pro případ nepříznivého počasí jsme měli domluvené náhradní prostory, ale díky pěknému počasí jsme jich nemuseli využít. Pokračování projektu – další „Psí“ akce - se konaly vždy na příslušných klinikách již v budovách nemocnice.

Konkrétní dopad projektu jsme viděli v rozveselení pacientů a zlepšení jejich momentálního psychického i fyzického stavu přítomností psů. Dlouhodobý dopad měl být v prosazení canisterapie do nemocnic, primárně do Fakultní nemocnice v Motole. Ve FNM jsme měli nástěnku ve spojovací chodbě mezi dětskou a dospělou částí, která měla sloužit k informování nejen pacientů, ale i personálu hlavně v oblasti canisterapie a o průběhu našeho

projektu. Dále jsme z finančních prostředků vytvořili webové stránky (www.nejenlidepomahaji.cz), které obsahují rozšířené informace z nástěnky.

4.1. Projektový tým

Projektový tým jsem skládala těsně před odevzdáním žádosti o grant, tj. konec února a začátek března 2004. Složení, které bylo vyplněno v žádosti, bohužel nevydrželo ani do začátku projektu. V červnu nám bylo dovoleno lokálním partnerem (Mgr. Lenkou Břicháčkovou) sepsat nové složení týmu. Toto již konečné složení bylo z osmi lidí – vedoucí projektu Karolína Eckschlagerová (a Bessi a Apolenka, bostonští teriéři) a Ondřej Martínek a dále Petra Hradcová, Renata Mejstříková (a Monty, samojed), Anna Šandová, Pera Novotná, Nela Mohoritová a Lucie Rychetská (a Claire, border kolie).

Bohužel projektový tým moc dobře nefungoval, předpokládám, že to bylo kvůli malým zkušenostem všech členů týmu s týmovou prací. Dalším problémem byl malý počet psů, proto jsme kontaktovali různá cvičiště psů. Kromě lidí z projektového týmu se projektu zúčastnili psovodi-dobrovolníci Ivan Štrbář s Aidou (německý ovčák), Jana Schnabelová s Erin (stafordširský bulteriér), Hebou a Barborkou (francouzští buldočci), Jitka Lebedová s Chilly (papilon) a Larry (belgický ovčák), Tereza Šmídová s Arkou (kříženec), Jitka Břízová s Agi (americký kokršpaněl) a Martina Hladká s Cirem a Doly (špringlšpaněl).

Většina psovodů-dobrovolníků již měla zkušenosti s canisterapií, bohužel většina členů projektového týmu ne. Dohromady však spolupráce fungovala velmi dobře. Projektu se dále zúčastnila asi desítka motolských dobrovolníků.

4.2. Průběh jednotlivých dní

Celý projekt proběhl bez komplikací. Naším největším problémem byla nesouhra týmu a ve dvou případech malá účast dobrovolníků.

4.2.1. Hlavní část – osm dní se psy pro dětské pacienty FN v Motole

Tyto dny byly předem naplánované a bez předchozích zkušeností byla určena i jejich náplň. Období od června do září bylo zvolené po konzultaci s koordinátorkou dobrovolníků Mgr. Blankou Zemanovou. V tomto období dochází do nemocnice pouze málo dobrovolníků a především dětské pacienty se nudí. Také jsme chtěli navázat na projekt „Indiánské prázdniny“, které probíhají v červnu.

První den proběhl v rámci Indiánských prázdnin 7.6, netradičně v úterý. Další dny byly vždy ve středu, většinou v odstupech čtrnácti dnů. Vyjímkou byl sedmý a osmý den, ty proběhly pouze s týdenním odstupem.

Všechny dny se konaly před dětskou částí FN v Motole, protože jsme měli štěstí na pěkné počasí a nemuseli jsme využít naší „mokrou“ variantu. Začátek byl stanoven na 14. hodinu, přičemž sraz dobrovolníků byl půl hodiny před začátkem. Konec byl dle zájmu dětí mezi 17. a 18. hodinou. Jednolivých dnů se průměrně zúčastnilo sedm psů a deset dobrovolníků. Počet pacientů se pohyboval mezi 20 a 50. Projektu se zúčastnilo i několik dospělých pacientů, ale většinu návštěvníků představovaly děti, pro které byl také vymyšlen program.

Aktivita byly již od začátku rozděleny na dvě části – aktivity se psy a výtvarné činnosti. Výtvarné činnosti měly zahrnovat modelování, malování na papír i na asfaltovou silnici a zdobení triček foukacími fixami, samozřejmě vše s motivy psů. Během všech dnů převládalo zdobení triček, protože skoro každý si chtěl odnést tričko s obrázkem psů. Modelování se nám nepodařilo zrealizovat a k malování na papír se dostalo až sedmý den. Malování křídami na zem mělo úspěch hlavně ze strany dobrovolníků. Díky firmě Janssen-Cilag, která nám věnovala plastické omalovánky, probíhalo druhý a třetí den vybarvování postaviček zvířátek.

Aktivita se psy byly hlavní náplní všech dní. Jejich cílem bylo rozveselit pacienty, ve stručnosti je seznámit se zacházením se psy a přístupem k nim. Při přípravě jsme vycházeli ze zkušeností z Kliniky dětské hematologie a onkologie a z letních canisterapeutických táborů pořádaných Zdravotně sociální fakultou Jihočeské university v Českých Budějovicích.

Zpočátku (první čtyři dny) nebyly aktivity se psy přesně rozvržené, takže pacienti si mohli samostatně vybrat psa, se kterým si budou hrát. Bohužel to nakonec probíhalo tak, že u některých psů byl houf dětí a ostatní nevyužitě postávali opodál. V horším případě se stalo, že bojácnější děti, které se aktivně nezapojily do programu, byly zabaveny některým z dobrovolníků až ke konci dne a nebo se nezúčastnily her vůbec.

Po skončení čtvrtého dne jsme se s Petrou Hradcovou rozhodly uspořádat „Velkou psí soutěž“. Každý zúčastněný dostal ihned při vstupu do areálu papír s kolonkami, do kterých měl získat razítka nebo nálepky (samozřejmě s pejsky). Každá kolonka patřila jednomu psovi, u kterého měl soutěžící splnit úkol, který si vymyslel psodod. Po splnění dostal soutěžící razítka nebo nálepku, a když měl vše vyplněné, mohl si vybrat malý dárek. Dárky nám poskytly firmy Bono, Biofaktory, Candy a tiskárna Brouček. Díky „Velké psí soutěži“ se nám podařilo zapojit i bojácnější děti a každý si odnesl něco na památku. Také přístup psododů mohl být individuálnější. Úkoly byly zadávány podle zdravotního stavu jedince.

Mezi zadávané úkoly často patřilo překonávání překážek psy na povely dětí, házení míčků, provedení psa na vodítku bludištěm či zadávání povelů „sedni“, „lehni“ a „štěkej“.

Děti jsme se také snažili upozornit na potřeby pejsků. Hlavně v teplých letních dnech se naši psi přehřívali a tak jsme s dětmi pravidelně psům nabízeli vodu a dávali jsme je odpočinout do stínu. V době, kdy pejsci odpočívali, povídali jsme si s dětmi o psech a správném chování k nim.

4.2.2. Pokračování projektu

Již v průběhu hlavní části projektu projevila zájem o dobrovolníky se psy Léčebna dlouhodobě nemocných. Na tomto oddělení leží převážně senioři, kterým přítomnost zvířat velmi chybí. Vělká část pacientů doma měla nebo stále má zvířecího přítele a po jeho nepřítomnosti se jim stýská.

Poprvé jsme Léčebnu dlouhodobě nemocných navštívili 21. 7. 2004. Tento Psí den se nám však moc nevydařil, protože bylo tropické horko a na poslední chvíli účast všichni nahlášení dobrovolníci odřekli. Pacienti se velmi těšili a vedení LDN k této příležitosti nakoupilo slunečníky, proto jsme tam alespoň dorazili s Bessi a Apolenkou a několika motolskými dobrovolníky. Přes velmi teplé počasí a přítomnost pouze dvou psů jsme úkol splnili. Pacientům jsme „přinesli radost“.

23. srpna jsme s pomocí mladoboleslavského Nezávislého chovatelského klubu uspořádali pro dětské pacienty Kočičí pohádky a následovně pro Léčebnu dlouhodobě nemocných Povídání o pejskovi a kočičce. Z Mladé Boleslavi přijela do Motola paní Daniela Hybšová spolu s dcerou a dvěma kočičkami, aby dětským pacientům zahrály pohádku O čertovi a Káče. Samozřejmě felinoterapeutické kočky měly v pohádce důležité místo a i Bessi a Apolenka, které se tohoto představení zúčastnily, dostaly malou roli. Po skončení pohádky měli dětské pacienti možnost pomazlit se s kočkami i pejsky. Po pohádkách jsme šli na LDN, kde jsme obešli jednotlivé pokoje. Každý pacient si tak mohl pohladit kočičku nebo pejska a se všemi jsme si v krátkosti popovídali.

Na první školní den – 1. září jsme se rozhodli uspořádat druhý Psí den pro LDN. Tentokrát jsme se sešli v hojnějším počtu – čtyři psi a devět dobrovolníků. Pacienti se opět sešli před hlavní budovou LDN a my jsme je se psy postupně všechny obešli. Velkým úspěchem bylo, že se na psy zašli podívat i tací pacienti, kteří většinou neopouštějí své pokoje.

Po dohodě s Klinikou dětské psychiatrie jsme tam 18. listopadu uspořádali Psí den. Ve tři hodiny jsme v sedmi psech a osmi lidech dorazili do tělocvičny kliniky, kde už na nás čekalo mnoho dětí. Děti bylo asi třicet a na našich sedm psů to bylo hodně, proto jsme poprosili naši novou dobrovolnici Jitku Břízovou s Agi, aby vymyslela soutěže, přestože

původně bylo v plánu pouze povídání s dětmi, bez soutěží se psy o ceny. Jitka jezdila na canisterapeutické tábory pořádané Zdravotně sociální fakultou Jihočeské university, a proto měla velkou zásobu her pro větší počet dětí různého věku. Čtyři psi se zapojili do her a zbylí tři obcházeli pacienty bez zájmu o aktivní činnosti a dobrovolníci si s nimi povídali.

Psí mikulášská proběhla 6. prosince na Klinice dětské psychiatrie, LDN, a na čtyřech dětských odděleních – dětské onkologii, kardiochirurgii, ortopedii a pediatrické klinice. Aby se děti nebály čertů, převlékli jsme za ně psy, Mikuláš byl Pavel Mejstřík a jeho samojed Monty. Andělé byli tři – převlečená Lucie Rychetská, herní pracovnice z kardiochirurgie Klára a já. Na dětské psychiatrii jsme obešli všechny stanice, dětem jsme rozdali drobné dárečky a nechali jsme je pohladit Mikuláše-Montyho a čertíky. Po hodině a půl jsme přešli na LDN, kde jsme se rozdělili na dvě skupiny a prošli jsme všechny stanice. V pondělí probíhá na LDN kroužek zpívání, proto jsme se na závěr připojili k nim a všichni jsme si s pacienty zaspívali. Po LDN jsme šli do dětské budovy, kde jsme navštívili osmé, páté, třetí a první patro. Všem dětem jsme předali drobné dárečky a popovídali jsme si v krátkosti o našich pejscích.

Poslední akce v rámci projektu byla 20. prosince s názvem Vánoční psí besídka. Nemocniční jídelna nám napekla cukroví, které jsme pacientům rozdávali, povídali jsme si a s pomocí pejsků jsme se pokusili v nemocnici navodit sváteční atmosféru. Obešli jsme jako při Psí mikulášské Kliniky dětské psychiatrie, LDN a část dětské budovy – tentokrát pouze dětskou onkologii na prvním patře. Po Vánoční psí besídce proběhlo setkání dobrovolníků se psy, při kterém proběhlo stručné shrnutí projektu.

5. Působení psů na děti v průběhu projektu a chování rodičů

V průběhu hlavní části projektu jsme pozorovali chování dětí ke psům a dospěli jsme k rozdělení dětí do několika skupin. První skupinou jsou děti, které se psy již mají zkušenosti, tudíž se jich nebojí a umějí s nimi zacházet. Tyto děti v průběhu projektu neměly problémy a my jsme se jim nemuseli více věnovat.

Druhou skupinu dětí tvořili pacienti, kteří se se psy již setkali, ale měli z nich obavu či strach. Tyto děti se zapojovali až po vyzvání někoho z dobrovolníků a většinou se podařilo během jednoho dne strach částečně odbourat, protože jsme měli k dispozici psy různé velikosti a druhu srsti, tak jsme mohli těmto dětem vysvětlit rozdíly mezi pejsky a způsob chování k nim.

Třetí skupina se skládala z dětí, které se neseťkaly se psy, ale neměli z nich strach. Tyto děti stačilo ve stručnosti seznámit s chováním ke psům. Této skupině dětí bylo nutné

zdůraznit odměňování psů, protože na to velmi často zapomínaly. Naši psi byli po celém dni unavení a pokud nebyli pravidelně chváleni, neposlouchali, nebo byli „naštvaní“.

Poslední skupinou byly děti, které neměly zkušenosti se psy a měli strach, který často způsobili jejich rodiče. Dětem z této skupiny se musel speciálně věnovat jeden dobrovolník. Většinou jim vysvětlil chování ke psům a rozdíl mezi nimi. Samozřejmě se zdůrazňovalo, že naši psi jsou speciálně cvičeni a mají složené canisterapeutické zkoušky. Poté se s nimi obcházeli jednotliví pejsci a navzájem se seznamovali. V případě, že se i po důkladném vysvětlení dané problematiky dítě stále psa bálo, byla zvolena metoda her se psem bez přímého kontaktu, např. házení míčku, navádění psa na překážky atd.

Z vyhodnocení ankety pro děti vyplynulo, že pejsci se líbili všem za „1“, až na dvě děti, které zaškrtnly hodnocení „2“. Ankety se zúčastnilo 57 dětí, hodnocení bylo 1-5, jedna je nejlepší. Za celý projekt jsme se nesetkali s žádným dítětem, které by se nakonec nekontaktovalo se psy.

Během pokračování projektu na dětských odděleních toto rozdělení přetrvávalo. U seniorů na LDN byli pacienti, kteří mají zvířata rádi a sami je vyhledávají, dále senioři, kteří šli posedět a popovídat si s ostatními a přítomnost psů byla pouze záminkou. Poslední skupinou byli senioři, kteří neměli rádi psy, a akce se proto nezúčastnili a nebo nás odmítli.

Rodiče se často do aktivit zapojovali. Pomáhali dětem foukat na trička obrázky, podávali míčky a velmi příjemně si s námi povídali o canisterapii a možnostech jejího využití v nemocnici.

Bohužel celková informovanost o dobrovolnictví v nemocnici stále ještě vážně, proto jsme museli často vysvětlovat i personálu, co se venku „děje“. Personál většinou neměl nic proti, ale našli se i tací, kteří nás velmi ostře odmítli. Při pokračování projektu už si nás na jednotlivá oddělení cíleně zvala.

6. Splnění našich cílů a očekávání

Do žádosti o grant jsme museli samozřejmě napsat cíle, kterých bychom chtěli dosáhnout. A vzhledm k tomu, že jsme velmi mladý a nezkušený tým, který velmi špatně spolupracoval, zvolili jsme cíle dost nereálné („Cílem projektu je poukázat na možnost a následně prosadit canisterapii do nemocnic, běžnou např. ve Velké Británii, pomocí vlastní canisterapeutické činnosti za účelem zlepšení psychického i fyzického stavu pacientů.“). Dále jsme stejně nadsazeně zvolili přínos projektu („Konkrétní dopad projektu vidíme ve zlepšení psychického i fyzického stavu pacientů spočívající především v odreagování od reality

nemocničního prostředí s největším přínosem pro pacienty dlouhodobě a chronicky nemocné s dlouhodobou hospitalizací. Dlouhodobý přínos vidíme v prosazení canisterapie (potažmo zooterapie) do nemocnic v ČR, kde stále ještě chybí.“)

Vzhledem k naší nadsazenosti jsme cíle nemohli splnit, ale podařilo se nám k nim přiblížit. Možnosti canisterapie jsme ukázali a dokonce začali někteří noví dobrovolníci se psy docházet na Klinikou dětské psychiatrie a LDN. Také jsme konzultovali možnosti s Fakultní nemocnicí v Brně, Plzni a Liberci. Zatím se však nechystají s canisterapií začít. Ve Fakultní nemocnici v Motole se nyní problematika canisterapie řeší s hygieniky, ale psi mají vstup povolený do venkovního areálu a do budov dětské psychiatrie a LDN.

S dětmi jsme se většinou setkali pouze jednou, výjimkou byli pacienti z dětské psychiatrie, onkologie (kteří tam docházeli konkrétně za Bessi) a pacienti z LDN. Zlepšení fyzického stavu lze pozorovat nejdříve po dvou setkáních, ale pozitivní jistě byla ni samotná motivace k pohybu. Všem zúčastněným pacientům psi zvedli náladu a odvedli pozornost na chvíli od nemocnice (vyplynulo z ankety). Jak jsme předpokládali, největší přínos byl pro dlouhodobě a chronicky nemocné pacienty, kteří se na nás mohli těšit a setkali se s námi vícekrát.

Část dobrovolníků si na jednotlivé dny projektu chodila popovídat a po skončení hlavní části se dalších akcí nezúčastnili proto jsem s nimi nekonzultovala splnění očekávání a případný přínos. Dobrovolníci se psy, kteří docházeli na projektové dny od začátku, jsou spokojeni s průběhem i s výsledky. Také byli rádi, že si vyzkoušeli canisterapii „trochu jinak“. Většinou se setkávali s mentálně a fyzicky postiženými a práce s dětmi, které jsou nemocné, byla příjemnou změnou. Většina z těchto dobrovolníků po skončení projektu začala docházet na Klinikou dětské psychiatrie a LDN.

Mé očekávání bylo po skončení projektu splněno, ale během jednotlivých dní jsem měla črasto pocit naprosté zbytečnosti. Přestože mě ostatní dobrovolníci uklidňovali, že jsou všichni spokojeni, já jsem viděla, že všechno „neklape“ přesně podle plánu. Mám však radost, že se podařilo canisterapii přivést na dvě nové kliniky, a že na Klinikou dětské hematologie a onkologie docházíme dvakrát týdně vždy se dvěma psy.

7. Závěr

Když jsme projekt Nejen lidé pomáhají začali, docházeli pouze dva dobrovolníci se dvěma psy na Klinikou dětské hematologie a onkologie. Po skončení projektu dochází sedm dobrovolníků na tři kliniky. Během celého projektu jsme se setkali s pacienty z většiny oddělení a ve většině byli spokojeni.

Přestože canisterapie v nemocnici nikdy nevyлéčí zvávažné nemoci, myslíme si, že své místo v rámci psychologické péče o pacienty by mít měla, což nám vyplynulo i z ankety. Přítomnost psů zlepšuje náladu pacientů a způsobuje odreagování od nemocničního prostředí. Nemocní potřebují kontakt se „zdravým světem“, který jim psi mohou dodat.

Příloha č. 1.: Výsledky ankety

Po prvním dnu jsme měli pocit, že bychom připravené aktivity měli nechat někým zhodnotit, proto jsme připravili anketu pro rodiče dětských pacientů. Anketa měla sedm otázek a dotazníky nám vyplnilo 42 rodičů v průběhu druhého až osmého dne projektu. Na jeden den připadá průměrně šest dotazníků. Chtěli jsme, aby nám na každý den zhodnotila asi desítka rodičů, ale často se stávalo, že rodiče nám nechaly děti a odešli si nakoupit nebo něco důležitého zařídit. Anketu jsme dávali pouze rodičům, kteří se sami zúčastnili projektu.

1. Co se Vám na dnešním dnu nejvíce líbilo?

Canisterapeutičtí psi a možnost kontaktu s nimi	33x
Výtvarné činnosti	15x
Občerstvení	2x
Připravený program	15x
Jiné	1x (Vše se líbilo)
Celkem zodpovědělo	42 rodičů

2. Co se Vám na dnešním dni nelíbilo?

Přístup dobrovolníků a psů k dětem	0x
Vše se líbilo	34x
Organizace programu	3x
Malá pestrost programu	0x
Jiné	2x (Počasí; Pouze krátká účast)
Celkem zodpovědělo	39 rodičů

3. Přinesl Vám projekt nové informace o psech a canisterapii?

Ano	28x
Ne	9x
Jiné	5x (Částečně ano; Neviděli jsme vše; Krátká účast; Moc ne, ale jde to; Zlepšení nálady)
Celkem zodpovědělo	42 rodičů

4. Co jste se dozvěděli nového?

O možnostech canisterapie v nemocnici	21x
O pozitivním působení psa na člověka	22x
Jiné	2x (Krátká účast; Pozdní příchod)
Celkem zodpovědělo	39 rodičů

5. Myslíte si, že by měli mít canisterapeutičtí psi přístup do nemocnice? Proč?

Neměli by mít přístup do nemocnice	0x
Měli, protože zlepšují náladu	18x
Měli, protože odreagují pacienty od nemocničního prostředí	29x
Měli, protože to je změna v nemocničním stereotypu	17x
Jiné	2x (Jak na které, na hematologii je přísný zákaz kontaktu se zvířaty; Podle hygienických zásad by pes do nemocnice neměl, ale zase zlepšuje náladu)
Celkem zodpovědělo	42 rodičů

6. Myslíte si, že přítomnost canisterapeutického psa zlepšuje psychický stav pacientů?

Ano	41x
Ne	0x
Jiné	1x (Ano, kromě pacientů s alergií)
Celkem zodpovědělo	42 rodičů

7. Může podle Vás přítomnost psů nemocnici něčím obohatit?

Ano	40x
Ne	0x
Jiné	1x (Možná ano)
Celkem zodpovědělo	41 rodičů

Příloha č. 2.: Fotodokumentace

Dobrovolník Ivan Štrbář s německou ovčáčkou Aidou

Představení o Pejskovi a kočičce při Druhém dni projektu

Dobrovolnice Nela Mohoritová zdobí areál FNM

Malý pacient zdobí tričko foukacími fixami

Vodící pes Larry aportuje míček

Dobrovolnice Petra Hradcová a bostonské teriérky Bessi a Apolenka

Stafordširská bulteriérka Erin s malou pacientkou

Dobrovolníci se psy spolu s koordinátorkou na Psím dnu na Klinice dětské psychiatrie

Zuzana Hybšová s kočičkou na LDN

Samojed Monty na Druhém psím dnu na LDN

Karolína Eckschlagarová s Bessi jako čert a anděl na Klinice dětské psychiatrie

Dobrovolnice Tereza Šmídová s křížencem Arkou

Příloha Č. 3: Formulář žádosti o grant na projekt Nejen lidé pomáhají

Kontaktní údaje

Jméno zástupce projektu (1)	Ondřej Martínek				
Rodné číslo	850208/0290				
Trvalé bydliště	Hlubočepy, Krškova 789/3, Praha 5, 150 00				
Kontaktní údaje	Kontaktní adresa:	viz. trvalé bydliště			
	tel:	251815833	mob:	605 47 11 18	e-mail karolinka.e@seznam.cz
Jméno zástupce projektu (2)	Karolína Eckschlagerová				
Rodné číslo	865714/0305				
Trvalé bydliště	Psáry, Pod Vápenkou 308, 252 44				
Kontaktní údaje	Kontaktní adresa:	viz. trvalé bydliště			
	tel:	241940082	mob:	607 622 176	e-mail karolinka.e@seznam.cz

Zástupce projektu 1 bude váš tým reprezentovat. V případě, že váš projekt bude vybrán, bude tato osoba zodpovídat za přidělený grant. Podmínkou je věk nad 18 let.

Zástupce projektu 2 je osoba, která bude v případě potřeby moci hlavního zástupce zastoupit. Věk nad 18 let není podmínkou.

Seznam všech členů projektového týmu

Vypište jména a rok narození všech členů týmu (který musí být minimálně 8-členný). Uveďte, kde studujete nebo kde jste zaměstnáni a adres trvalého bydliště.

Jméno a příjmení	Rok naroz.	Student/ zaměstnán	Adresa trvalého bydliště
1. Ondřej Martínek	1985	student SOŠ U Vinohradského hřbitova	Hlubočepy, Krškova 789/3, Praha 5
2. Karolína Eckschlagerová	1986	studentka Gymnázia Elišky Krásnohorské, Ohradní 55, Michle	Psáry, Pod Vápenkou 308
3. Petra Hradcová	1982	studentka PŘF a FF UK, obory biologie a psychologie	Žižkova 515, Mladá Boleslav, 293 01
4. Renata Mejstříková	1984	studentka SSOŠ, Olešská s.r.o.	Mirotická 772, Praha 4
5. Anna Šandová	1986	studentka Gymnázia a sport. gymnázia Přípotoční 1337	Budějovická 30, Praha 4
6. Petra Novotná	1986	studentka SPŠD Masná 8, Praha 1	Na Klauďánce 260/5, Podolí, Praha 4

7.	Nela Mohoritová	1985	studentka Gymnázia Budějovická 680, Praha 4	Lounských 10, Praha 4
8.	Lucie Rychetská	1979	Studentka PeaDF, UK obor speciální pedagogika	

Popis projektu

Pozn. : šíři kolonek si můžete upravit dle potřeby.

Název projektu	Nejen lidé pomáhají
Dejte svému projektu název.	
Popis projektu	<p>Projekt se bude zabývat canisterapií typu AAA (aktivity za asistence psa) ve FN Motol. Cílem projektu je poukázat na možnost a následně prosadit canisterapii do nemocnic, běžnou např. ve Velké Británii, pomocí vlastní canisterapeutické činnosti za účelem zlepšení psychického i fyzického stavu pacientů. Projekt bude realizován v osmi dnech, v nichž budou probíhat informační osvěty, vlastní AAA (aktivity za asistence psa) za přítomnosti speciálně vycvičených psů a ukázky výcviku asistenčních, služebních a vodících psů. Dále budou probíhat činnosti k zlepšení psychického stavu pacientů např. malování, soutěže v probíhání parkurů se psem i bez psa (agility).</p> <p><i>Co nejvystižněji popište, čím se váš projekt bude zabývat, co je jeho cílem a jakým způsobem chcete tento cíl naplnit.</i></p> <p><i>HRY BEZ PSŮ: malování, modelování, batika triček atd. (námětem je pes) tyto činnosti jsou běžně používány k rozvoji psychosociálního stavu pacientů.</i></p> <p><i>HRY SE PSY: nejvíce bude probíhat agility-vedení psa přes překážky (překážky nám propůjčí společnost Helpes) - ve světě již používané k rehabilitaci, tato činnost zároveň spojuje nemocné se světem zdravých, protože je podněcuje k jiným myšlenkám.</i></p>
Místo realizace projektu	Fakultní nemocnice v Motole, V Úvalu 84, Praha 5
Uved'te konkrétní místo (např. město, obec, školu, hřiště, ...), kde chcete svůj projekt realizovat.	Podle počasí v areálu před dětskou částí nemocnice (travnatá plocha) nebo v prostorách budovy Radioterapie a onkologie.
Komu je projekt určen	Projekt je převážně určen dětským pacientům a jejich rodičům FN Motol. Dále je určen širší odborné veřejnosti formou propagačních materiálů a internetových stránek, které vytvoříme v rámci projektu.
Specifikujte, pro koho je váš projekt určen a komu by měl být zvláště prospěšný (např. celé obci, dětem na místním sídlišti, starým lidem z domova důchodců apod.)	
Přínos projektu	Konkrétní dopad projektu vidíme ve zlepšení psychického i fyzického stavu pacientů spočívající především v odreagování od reality nemocničního prostředí s největším přínosem pro pacienty dlouhodobě a chronicky nemocné s dlouhodobou hospitalizací. Dlouhodobý přínos vidíme v prosazení canisterapie (potažmo zooterapie) do nemocnic v ČR, kde stále ještě chybí.
V čem bude konkrétní dopad/význam vašeho projektu pro tu skupinu lidí, na kterou jste se zaměřili? V čem myslíte, že váš projekt bude mít dlouhodobý efekt?	

Doba trvání projektu	Červen až září, středy v odstupu čtrnácti dnů. Dny lze ve vyjimečné situaci pozměnit.
Od kdy do kdy by váš projekt měl probíhat ? (nejdříve od začátku června 2003, nejpozději do konce prosince 2003)	V tomto období dochází do nemocnice pouze málo dobrovolníků, proto bychom rádi zaplnili ono prázdné místo.

Váš tým a vaše předchozí aktivity	Tým je speciálně vytvořen pro tento projekt. Zástupkyně projektu dochází jako dobrovolník FN Motol s canisterapií na Klinikou dětské hematologie a onkologie. Tým byl sestaven dle možností z lidí se zájmem o canisterapii, pedagogiku a psychologii. S těmito obory mají již někteří vlastní zkušenosti. Všichni členové týmu projdou školením dobrovolníků FN Motol.
Popište jak váš tým vznikl, zda jste již v minulosti realizovali společné projekty. Spolupracovali jste na těchto projektech s nějakou neziskovou organizací nebo jste dosud fungovali jako čistě neformální skupina?	
Výše žádaného grantu	36 000 Kč
Maximální výše grantu je 50.000 Kč.	

Rozpočet projektu

V následující tabulce vyplňte předpokládané náklady stručně a konkrétně tak, aby byl zřejmý jejich účel:

1/ položky do výše 5000 Kč

2/ položky nad 5000 Kč, kde zdůvodníte, proč je jejich nákup pro váš projekt nezbytný (nelze si je např. zapůjčit či pronajmout?)

Vzhledem k tomu, že se jedná o dobrovolnické projekty, neměly by se v rozpočtu objevovat honoráře realizátorů projektu.

Pozn. počet kolonek v následující tabulce si upravte dle potřeby

Položky očekávaných nákladů	Kč
1. do výše 5000 Kč	
čtvrťky A4, A3	500,-
pastelky, voskovky, štětce, vodové barvy, tempery	1200,-
modelovací hmota, modurit	500,-
trička na batik (nutná jako zástěry)	4650,-
fixy foukací, lihové na textil	1400,-
barevné papíry (i lepící)	500,-
ořezávátka, gummy	50,-
lepidla, balící papíry	500,-

pamlsky pro psy, iontový nápoj pro psy	800,-
rozlišovací vesty pro psy (vycházejí z povinnosti canisterapeutického psa, po skončení projektu případnou FN Motol)	3000,-
létací talíře	300,-
sladkosti pro děti	3500,-
pitný režim	4000,-
internetové stránky (vyrábět je bude student, není členem projektu a nechá si zaplatit pouze ušlý čas) odhadnutá skutečná hodnota 15000,-	5000,-
foto papír	1000,-
propagační materiály	1000,-
náklady na dopravu	5000,-
plastové nádoby	1500,-
kredit do mobilů	1000,-
křídý	500,-
plastové podložky	100,-
2. nad 5000 Kč	
<i>Zdůvodnění:</i>	
CELKEM	36.000Kč

Časový harmonogram projektu

Zpracujte časový plán realizace projektu. To znamená, že popíšete nejdůležitější aktivity vedoucí k uskutečnění vašeho projektu a tyto kroky seřadíte tak, jak by měly za sebou časově následovat. Ke každému kroku uveďte, ve kterém měsíci by se tato aktivita měla uskutečnit.

Krok č.	Aktivita	Termín (měsíc)
---------	----------	----------------

1.	Všechny dny budou podobné. Budou probíhat přibližně od 12 do 18 hodin. Tato doba je určena předešlými zkušenostmi (důvodem např. dopolední vizity). Hlavním motivem a náplní dne je přítomnost psů. Již jsme dohodnuti se společností Helpes, na všechny dny, že předvedou ukázky výcviku vodících a asistenčních psů a psů cvičených na vyhledávání výbušnin a drog. Dále budou přítomni naši vycvičení psi s certifikátem, který opravňuje provozovat canisterapii. Děti budou soutěžit ve výtvarných činnostech (malování triček, obrázků, modelování) a pohybových hrách (nejčastěji agility). Přístup dobrovolníků (my a nemocniční dobrovolníci) a odměňování dětí bude spíše individuální, tzn. každé dítě bude mít individuální program vzhledem k fyzickému i psychickému stavu. Odměnami budou jak sladkosti, tak i např. možnost vedení slepeckého psa či ukrytí předmětu pro vyhledávacího psa, protože některé děti nemohou jíst sladkosti, jiné nemají zájem o schovávání předmětů, atd.	červen
2.	Aktivity budou podobné jako v prvním dni.	červen
3.	Aktivity budou podobné jako v prvním dni.	červenec
4.	Aktivity budou podobné jako v prvním dni.	červenec
5.	Aktivity budou podobné jako v prvním dni.	srpen
6.	Aktivity budou podobné jako v prvním dni.	srpen
7.	Aktivity budou podobné jako v prvním dni.	září
8.	Aktivity budou podobné jako v prvním dni.	září

Příloha č. 4.: Závěrečná zpráva projektu Nejen lidé pomáhají

Číslo projektu:	A 53
------------------------	-------------

Závěrečná zpráva projektu

Název projektu	Nejen lidé pomáhají		
Grant ve výši	33 400 Kč		
Trvání projektu (od -do)	Červen – prosinec 2004		
Jméno zástupce (1)	Karolína Eckschlagerová		
Kontaktní údaje	tel:	mob:	607 622 716 e-mail: karolinka.e@seznam.cz
Jméno zástupce (2)	Ondřej Martínek		
Kontaktní údaje	tel:	mob:	605 47 111 8 e-mail:
	Jméno a příjmení člena skupiny	zaměstnán/student (napište název školy/zaměstnavatele)	Podpis*
1.	Karolína Eckschlagerová	Gymnásium Elišky Krásnohorské, Praha 4 Michle	
2.	Ondřej Martínek	SOŠ U Vinohradského hřbitova 3	
3.	Petra Hradcová	UK, Filosofická a Přírodovědecká fakulta obory Psychologie a Biologie	
4.	Renata Mejstříková	MŠ Ke Kašně 334, Praha 4, Písnice	
5.	Nela Mohoritová	UK, Pedagogická fakulta obor Speciální pedagogika	
6.	Lucie Rychetská	UK, Pedagogická fakulta obor Speciální pedagogika	
7.	Anna Šandová	Gymnásium a sportovní gymnásium Přípotoční	
8.	Petra Novotná	SPŠD Masná, Praha 1	

* Podle kapitoly V., bodu 3 vaší Smlouvy o poskytnutí grantu z programu Make a Connection musí být závěrečná zpráva podepsána minimálně 3 členy projektového týmu.

I. Hodnocení projektu

1. Cílová skupina

Popište krátce cílovou skupinu, na kterou byl váš projekt zaměřen:

Projekt byl určen k zlepšení momentálního psychického stavu dětských pacientů a dále měl představit odborné veřejnosti (hlavně ve zdravotnictví) možnosti canisterapie v nemocnici.

Jak myslíte, že projekt naplnil potřeby či zájmy vámi zvolené cílové skupiny? Jakou jste od ní zaznamenali odezvu na svůj projekt? (tj. reakce účastníků nebo návštěvníků vašich akcí, diváků, ohlasy veřejnosti.....).

Kromě přímých kladných reakcí účastníků již během akcí, jsme vypracovali i dva dotazníky. První byl určen rodičům a zjišťoval zejména jejich spokojenost s průběhem projektu a informovanost o dané problematice canisterapie (viz. Příloha č. 1). Drtivá většina respondentů dávala pozitivní zpětnou vazbu. Zpočátku se vyskytlo jen několik výhrad k organizaci jednotlivých dnů, na to jsme zareagovali a přizpůsobili se, a později už se k organizaci žádné připomínky neobjevily. Druhý dotazník vyplňovaly přímo děti a bodovaly jako ve škole od jedničky do pětky, jak se jim projekt líbí. Dostali jsme samé jedničky a jednu dvojku. Celkově jsme podle reakcí zúčastněných přispěli k zpříjemnění jejich pobytu v nemocnici a to bylo určitě to, co jsme si od toho hlavně slibovali.

Pacienti (jak dětští, tak senioři) se v průběhu jednotlivých dní bavili a měli radost, což je také vidět z dokumentačních fotografií a krátkého filmu. Rodiče si s námi často povídali o aktivitách se psy v nemocnici a někteří nám s nimi dokonce pomáhali. Nutné je však vzít v potaz, že akcí se zúčastnili pouze rodiče s pacienty nebo senioři, kteří měli zájem. Odborná veřejnost (canisterapeutická) byla nadšena, protože jsme první, kterým se podařilo v ČR kontaktovat dětské pacienty v nemocnici s canisterapeutickými psy.

2. Dopad projektu

Kolika lidí (přibližně), odhadujte, že se váš projekt nějakým způsobem dotkl? Tj. kolik lidí o vašem projektu ví, zná vaše aktivity, účastnilo se jich, mělo z nich nějaký užitek...). Vysvětlete vaši kalkulaci.

V průměru se každé akce zúčastnilo 30 pacientů, 7 zaměstnanců a deset lidí doprovázejících pacienty. Akcí bylo čtrnáct. Tito lidé se přímo zapojili do námi připraveného programu. Informace o projektu z nástěnky umístěné v prostorách nemocnice si mohly přečíst další desítky pacientů, lékařů, rodičů, sester, atd. které kolem denně prochází. Informace na webových stránkách (www.nejenlidpomahaji.cz) byly určeny širšímu okruhu čtenářů. Po jejich shlédnutí se nám dosud ozvalo 18 lidí, tři z nich začali docházet pravidelně do FN Motol jako dobrovolníci (jak se psy, tak bez nich). O projektu jsme přednášeli na dvou seminářích, na každém bylo asi třicet lidí. Karolína Eckschlagerová o projektu napsala seminární práci, kterou obhajovala na gymnáziu Elišky Krásnohorské před 23 studenty a šesti profesory.

Měl váš projekt nějaký pozitivní nebo negativní dopad, který jste původně neočekávali?

Nad naše očekávání psí aktivity velmi zaujali část zdravotnického personálu – převážně vrchní sestry. Personál z dětské psychiatrie si dokonce vyžádal speciální „psí dny“ a po jejich žádosti jsme na této klinice začali s pravidelnou návštěvní canisterapeutickou službou.

Čekali jsme, že právě personál bude opatrnější a spíše se nebude k projektu vyjadřovat.

3. Vlastní hodnocení

Shodují se kroky/aktivity (a jejich termíny), které jste plánovali ve své žádosti o grant s těmi, které jste opravdu realizovali? Pokud ne, pokuste se vysvětlit proč.

Hlavních osm dní se shoduje s přesně plánovaným harmonogramem. Ostatní akce byly plánovány až v průběhu realizace projektu, reagovali jsme tak na vzrůstající zájem o naše aktivity ze strany personálu, možnost navýšit počet akcí podpořil i dostatek financí. Účelem také bylo předvést ukázky canisterapie novým zájemcům a blíže seznámit personál nemocnice s možnými aktivitami. O proti původním osmi plánovaným dnům projektu převážně pro dětské pacienty jsme tedy uskutečnili o šest akcí navíc, a to i pro seniory na LDN.

Jaké je Vaše vlastní hodnocení realizovaného projektu? V čem vidíte jeho největší přínos? Došlo k naplnění vámi plánovaného cíle? Pokud ne – jaké vidíte důvody?

Projekt jsme vypracovali s dvěma původními cíly – zlepšit psychický i fyzický stav pacientů pomocí přítomnosti canisterapeutických psů. Domníváme se, že jsme tento cíl splnili. Pacienti, jak děti, tak seniory měli z přítomnosti psů radost a hlavně děti se se psy „vyřádily“. Jak jsme předem očekávali, největší přínos byl pro pacienty dlouhodobě a chronicky nemocné, protože s nimi jsme se setkali opakovaně. Druhý cíl – ukázat možnosti canisterapie v nemocnici a následně jí prosadit do nemocnic v ČR, se nám podařilo naplnit jen částečně. Možnosti canisterapie jsme ukázali prakticky Fakultní nemocnici v Motole a na odborných seminářích jsme přednášeli pro účastníky z nemocnic v Liberci, Plzni a Brně. Bohužel se nám podařilo prosadit canisterapii pouze na další kliniky ve FN Motol. Od roku 2003 probíhá canisterapie na Klinice dětské hematologie a onkologie pod vedením Karolíny Eckschlagerové, od září probíhá pravidelná návštěvní služba na Léčebně dlouhodobě nemocných a na Klinice dětské psychiatrie FNM. Největší přínos vidíme ve zvětšení počtu dobrovolníků se psy a rozšíření pravidelné návštěvní služby. Prosazení canisterapeutických metod do nemocnic v ČR bude dlouhodobá záležitost, proto chystáme další informační akce.

II. Výstupy projektu

Seznam uskutečněných akcí

Uveďte výčet významných akcí (určených pro vaši cílovou skupinu nebo pro širší veřejnost), které jste uskutečnili v rámci realizace projektu.

Název/popis akce	Kde a kdy byla realizována	Pro koho byla realizovaná, kolik lidí se jí přibližně zúčastnilo
První den projektu – proběhl netradičně v úterý, za přítomnosti motolských indiánů (projekt KID, o.p.s. „Indiánské prázdniny“). S psími aktivitami nám pomáhali indiáni. Dětská pacienty si hráli se psy a pomáhali vyzdobit psími obrázky indiánský tábor.	7.6. 2004 od 15 hodin v prostorách pod dětskou budovou FN Motol	Hlavní část projektu (dny probíhající pod dětskou budovou) byla realizována pro dětské pacienty. Prvního dne se zúčastnilo asi třicet dětských pacientů a dvacet rodičů. Přítomno bylo také několik zdr. sester a herních pracovníků.

<p>Druhý den projektu – Nela Mohoritová měla připravené maňáskové divadlo a zahrála pohádku O pejskovi a kočičce. Dále jsme měli připravené hry se psy (hlavně probíhání překážek agility) a začalo se se zdobením triček foukacími fixami.</p>	<p>30.6. 2004 od 14 hodin v prostorách pod dětskou budovou FN Motol</p>	<p>Dětských pacientů bylo okolo 26 v doprovodu asi 15 rodičů. Personálu se dostavilo pouze velmi málo (asi tři sestry a jedna doprovázející osoba z dětské psychiatrie).</p>
<p>Třetí den projektu – Hlavní byly opět činnosti se psy – připravili jsme bludiště z překážek. Dále se vybarvovaly postavičky zvířátek a foukalo se na trička.</p>	<p>14.7. 2004 od 14 hodin v prostorách pod dětskou budovou FN Motol</p>	<p>Dětských pacientů FN Motol se zúčastnilo něco málo přes třicet v doprovodu asi dvaceti rodičů. Ke konci přišlo šest pacientů z Léčebny dlouhodobě nemocných v doprovodu pěti sester.</p>
<p>Čtvrtý den projektu – Po prvé jsme zavedli Velkou psí soutěž – každý pacient, který přišel do prostoru pod dětskou budovou dostal papír s volnými kolonkami, do kterých vlepoval nálepky, když splnil úkol se psem. Podařilo se nám konečně zapojit všechny pacienty a každé dítě si také odneslo drobný dárek.</p>	<p>28.7. 2004 od 14 hodin v prostorách pod dětskou budovou FN Motol</p>	<p>Dvacet dětských pacientů a asi patnáct rodičů. Kolem deseti dětí s rodiči kolem nás prošlo, podívalo se, ale nechtěli se zapojit do aktivit. Konkrétně na psy se přišlo podívat osm sester.</p>
<p>Pátý den projektu – Pokoušeli jsme se vylepšit Velkou psí soutěž, proto se dobrovolníci se psy sešli předem a rozdělili si úkoly. Každé zúčastněné dítě muselo obejít všechny psy s papírem Velké psí soutěže, přičemž obtížnost úkolů se stupňovala. Také jsme počítali s tím, že si každé dítě ozdobil tričko, ale protože dětí přišlo víc, než jsme předpokládali, neměli jsme triček dostatek.</p>	<p>11.8. 2004 od 14 hodin v prostorách pod dětskou budovou FN Motol</p>	<p>Více než padesát dětí, přes třicet rodičů a osm herních terapeutek a sester.</p>
<p>Šestý den projektu – Do Velké psí soutěže jsme kvůli malému počtu psů zapojili výtvarné činnosti. Jinak vše probíhalo obvyklým způsobem</p>	<p>25. 8. 2004 od 14 hodin v prostorách pod dětskou budovou FN Motol</p>	<p>Asi čtyřicet dětí, přes třicet rodičů a asi necelá desítka personálu.</p>
<p>Sedmý den projektu – Tento den byl o týden posunut, kvůli malému počtu dobrovolníků. Nakoupili jsme více triček, proto hlavním programem bylo zdobení triček foukacími fixami.</p>	<p>15.9. 2004 od 14 hodin v prostorách pod dětskou budovou FN Motol</p>	<p>Přes třicet dětí, okolo 25 rodičů a opět se za námi přišlo podívat několik pacientů z LDN.</p>

<p>Osmý den projektu - Protože psům byla zima, program se velmi zkrátil a děti hlavně zdobily trička foukacími fixami.</p>	<p>22.9. 2004 od 14 hodin v prostorách pod dětskou budovou FN Motol</p>	<p>Kvůli nepříznivému počasí se dostavilo pouze 18 dětí, všichni s rodiči.</p>
<p>První psí den na LDN – Personál převezl pacienty před budovu LDN, kde jsme všechny se psy obešli, v krátkosti si popovídali a nechali jsme pacienty pohlídat si pejsky.</p>	<p>21.7 2004 od 15 hodin v prostorách před budovou LDN</p>	<p>Asi padesát pacientů, více jak deset sester, lékařů, přítomen byl také klinický psycholog.</p>
<p>Druhý psí den na LDN – Proběhl obdobně jako první den, jen bylo přítomno více psů. Pacienti z toho měli viditelnou radost. Někteří si nás už pamatovali z předchozí akce.</p>	<p>1.9. 2004 od 15 hodin v prostorách před budovou LDN</p>	<p>Obdobná účast jako na Prvním dni.</p>
<p>Kočičí pohádky a Povídání o pejskovi a kočičce – Z mladoboleslavského NCH klubu přijela Daniela Hybšová s dcerou a dvěma kočkami zahrát dětským pacientům pohádku O čertovi a Káče. Po skončení programu pro děti jsme se společně se psy přesunuli na LDN, kde jsme obešli několik stanic, popovídali si s pacienty o pejscích a kočičkách a nechali pacienty pomazlit se s nimi.</p>	<p>23.8. 2004 od 15 hodin v prostorách pod dětskou budovou FN Motol a od 16 hodin v budově LDN</p>	<p>Devatenáct dětí, šest rodičů, dvě herní pracovnice. Na LDN jsme obešli dvě stanice, obou je dvacet lůžek. Také za námi zašlo několik sester z dalších stanic.</p>
<p>Psí den na Dětské psychiatrii – Na žádost staniční sestry jsme připravili dvouhodinový program se psy pro dětské pacienty psychiatrie. Čtyři psi a většina dětí se zúčastnila soutěže o nálepky psů pod vedením Jitky Břízové a Petry Hradcové. Tři psi s dobrovolníky obcházeli pacienty bez zájmu o aktivní činnosti a pokoušeli se navázat kontakt.</p>	<p>18.11. 2004 od 15 hodin v tělocvičně Kliniky dětské psychiatrie</p>	<p>Klinika dětské psychiatrie má 56 lůžek. Naší akce se zúčastnilo něco přes polovinu dětí. Dále bylo přítomno šest sester.</p>

<p>Psí Mikulášská – Psům jsme dali na hlavu růžky a tím jsme z nich udělali čerty. Mikuláše jsme měli dva – člověčího a psiho, tři dobrovolnice se převlékly za anděly a vydali jsme se potěšit pomocí psům co nejvíce pacientů FN Motol.</p>	<p>6.12. 2004 od 13 hodin na jednotlivých odděleních Kliniky dětské psychiatrie od 14 hodin na většině stanicích LDN a od 15.30 na Dětské budově FN Motol (8.,5.,3. a 1. patro)</p>	<p>Během této akce jsme se setkali s desítkami dětských i dospělých pacientů, s rodiči, známými, sestřičkami, lékaři, atd.</p>
<p>Psí vánoční besídka – Poslední psí akce v rámci projektu Nejen lidé pomáhají, měla zakončit dobrovolnické aktivity pro rok 2004 a navodit vánoční atmosféru. Povíдали jsme si s pacienty o vánocích, psech a snažili jsme se předat co nejvíce úsměvů.</p>	<p>20.12. 2004 od 14 hodin na odděleních Kliniky dětské psychiatrie, od 15 hodin na většině stanicích LDN a poté na Klinice dětské hematologie a onkologie, 1.patro dětské budovy FN Motol</p>	<p>Setkali jsme se s necelou stovkou jak dětských tak dospělých pacientů. Také jsme měli pocit, že si nás personál pamatuje z předchozích akcí.</p>

Kvantifikovatelné údaje

Pokud má váš projekt výstupy, které jsou počítatelné – uveďte je (např. počet představení; počet dětí, pro které jste uspořádali výlet; počet přednášek; počet návštěvníků vaší akce apod.)

Uspořádali jsme 14 akcí
Našeho projektu se zúčastnilo asi 400 dětských pacientů, 250 rodičů a 150 seniorů
Anketu nám vyplnilo 42 rodičů v průběhu druhého až osmého dne projektu
Uspořádali jsme jednu přednášku a aktivně jsme se zúčastnili dvou odborných seminářů

III. Prezentace, publicita projektu

Jakým způsobem jste informovali okolí a veřejnost o vašem projektu? (Využili jste k tomu i logo programu?)

Hlavní informace o projektu byly na našich webových stránkách (www.nejenlidepomahaji.cz), kde samozřejmě byla také logo Make a connection, NROS a Nokia. Tyto stránky sloužily k seznámení veřejnosti s projektem a informovaly také o možnostech canisterapie. Díky nim se k naší skupině dobrovolníků se psy připojila řada nových zájemců. Nyní je budeme předělávat, aby více informovaly o samotném dobrovolnickém návštěvním programu.

Ve FN Motol jsme získali nástěnku na spojovací chodbě mezi dospělou a dětskou částí. Na nástěnce byly informace především pro pacienty, rodiče a nemocniční personál. Na nástěnce byla také vyvěšena logo programu. Přes nástěnku se k nám prostřednictvím „krabičky názorů“ dostávaly reakce pacientů.

Před začátkem projektu jsme uspořádali přednášku pro dobrovolníky FNM, zúčastnilo se osm dobrovolníků.

V průběhu projektu jsme se zúčastnili Semináře o zooterapiích, kde Petra Hradcová přednesla souhrn osmi projektových dní. V prosinci se Karolína Eckschlagerová zúčastnila pracovního setkání s názvem Dobrovolníci v nemocnici, kde přednášela o canisterapii na Klinice dětské hematologie a onkologie a projektu Nejen lidé pomáhají. Na obou seminářích jsme promítali krátký dokument o projektu.

Z peněz na propagační materiály jsme nakoupili prázdná CD a novým zájemcům na nich dáváme fotografie z projektu a krátké články, které vznikly v průběhu projektu. Dále jsme nechali natisknout vizitky s kontaktem na dobrovolnické centrum (Blanku Zemanovou), Janu Vítovou, klinickou psycholožku, která zaštiťuje dobrovolníky se psy a Karolínu Eckschlagerovou, která školí nováčky.

Vypište seznam všech materiálů, které mají vazbu k vašemu projektu – tj. publikací, tiskovin, článků, propagačních letáků, příp. název vašich www stránek apod.

www.nejenlidepomahaji.cz – informace o projektu a možnostech canisterapie ve FN Motol

Vizitky – s kontakty na dobrovolnické centrum, Karolínu Eckschlagerovou (organizace canisterapie) a klinickou psycholožku, která zaštiťuje program dobrovolníci se psem

K. Eckschlagerová: Nejen lidé pomáhají aneb Dobrovolníci se psy. Visus Motoli – časopis Fakultní nemocnice v Motole, podzim 2004, 39-41

K. Eckschlagerová, J. Vítová: Nejen lidé pomáhají aneb První rok se psy ve FN v Motole. Dobrovolníci v nemocnici – příklady dobré praxe. Sborník z pracovního setkání, Praha, prosinec 2004

Pexeso – propagační materiál s fotografiemi našich canisterapeutických psů vzniklo za finanční podpory tiskárny Brouček

V průběhu srpna byl natočen krátký dokument o projektu, který se nyní používá k propagaci canisterapeutických metod do nemocnic

V prosinci byla napsána reportáž do časopisu pro středoškoláky, který vzniká v rámci programu Člověk v tísni, o projektu a jeho pokračování na Klinice dětské hematologie a onkologie pod vedením Karolíny Eckschlagerové (vyjde v březnu)

Velice oceníme, pokud ukázky těchto materiálů či dokumentační fotografie o vašem projektu přiložíte k této závěrečné zprávě.

IV. Jiné

Plánujete v projektu nadále pokračovat? Nebo jen v některých jeho aktivitách? Plánujete žádat o grant z programu Make a Connection - Připoj se v jeho příštím ročníku?

Již v průběhu projektu se ozvali noví zájemci o dobrovolnictví se psy ve FNM. Podařilo se nám rozšířit působení dobrovolníků se psy na tři kliniky a dále pořádáme hromadné akce pro jednotlivé kliniky. Pravidelné docházení dobrovolníků bychom rádi rozšířili na další kliniky a zvětšili počet dobrovolníků. Vzhledem k zájmu jednotlivých klinik a dobrovolníků uspořádáme opět v období letních prázdnin hromadné akce pro dětské pacienty. Pokud se nám podaří obnovit tým, zažádáme si o grant Make a connection i v roce 2005.

Jaké jsou vaše praktické zkušenosti s fundraisingem: pokusili jste si najít nové zdroje financování vašich aktivit? Koho jste oslovili? Byli jste v hledání úspěšní? Pokud ano, uveďte konkrétní příklady.

Vzhledem k nedostačujícím financím na propagační materiály jsme oslovili osobním jednáním tiskárnu Brouček s žádostí o vytvoření pexesa s fotkami našich psů a krátkým popisem projektu. Tiskárna nám sponzorsky vytiskla 500 kusů plněbarevných pexes.

Dále jsme oslovili e-mailovým dopisem řadu firem s krmivou pro zvířata. Zpět se nám ozvaly tři firmy –

K.S.K. Bono, Candy a Biofaktory, které nám věnovaly dárky pro dětské pacienty a krmivo a vitaminy pro canisterapeutické psy.

Osobně jsme oslovili jsme také farmaceutické firmy, ale dárky pro děti nám věnovala pouze firma Janssen – cilag a to pouze pro onkologicky nemocné pacienty.

Jak byste hodnotili vaši spolupráci s Lokálním partnerem programu? Jak vám vyhovoval způsob nastavení vzájemné komunikace? Je něco, co byste při pohledu zpět změnili?

Jak byste si představovali svou další spolupráci s Lokálním partnerem, tj. přáli byste si s touto organizací - i po ukončení vaší grantové smlouvy – dále konzultovat vaše aktivity?

S lokálním partnerem se nám spolupracovalo velmi dobře, vždy nám vřele poradil a pomohl v nesnázích. Určitě by nám pomohlo, kdybychom mohli i nadále naše aktivity s lokálním partnerem konzultovat.

Váš názor na program *Make a Connection - Připoj se* jako takový: co se vám na něm líbilo/nelíbilo?

Je něco, co byste na tomto programu chtěli zásadně změnit?

Nevyhovoval nám počet lidí, který je potřeba k vytvoření týmu. Myslíme si, že postačující by bylo pět lidí místo nynějších osmi. Jinak celý program je úžasný, a myslíme si, že přivede plno mladých lidí k dobrovolnictví. Jen u nás z osmi členů začali čtyři docházet jako dobrovolníci do FN Motol, dva již docházeli před projektem.

V. Co přinesl projekt vám osobně

1. Co vám přinesla realizace projektu

Má někdo z vašeho týmu nějaký zajímavý/výrazný zážitek související s prací na projektu, o který by se chtěl/a podělit?

Jméno	Váš názor/postřeh/krátký příběh (*)
Karolína Eckschlagerová	Největší radost mi dělali rodiče pacientů, když mě zastavili někde v nemocnici a poděkovali mi. Několik rodičů mi dokonce poslalo děkovný e-mail. V těchto chvílích jsem viděla, že práce, kterou děláme není tak zbytečná, jak to vypadá ve chvílích příprav.
Nela Mohoritová	Velkým zážitkem bylo vidět, jakou radost měly děti z toho, že si mohly pohladit psy, házet jim hračky nebo s nimi absolvovat překážky, že si mohly samy vyrobit tričko nebo něco namalovat. Zajímavé bylo také, s jakým nadšením se zapojovali rodiče dětí, kteří se mnohdy do výtvarných činností zabrali více než jejich potomci.
Petra Novotná	Líbilo se mi vidět, jak si nemocné děti užívají malování, pejsky a celou atmosféru projektu.
Anna Šandová	Naprosto souhlasím s Nelou a Petrou Novotnou
Petra Hradcová	Realizace projektu mi umožnila vstoupit do problematiky canisterapie nejen teoreticky, ale i prakticky. Díky mnoha dětem jsem si znovu uvědomila, co všechno může pes pro dítě znamenat a co mu může nabídnout. A také jak jiný

	je kontakt se psem než s člověkem, a že v řadě situací je kontakt se psem daleko snazší, ale nakonec může vést i k lepšímu kontaktu s lidmi. Pro jednu holčičku postiženou mozkovou obrnou, která se přijela na náš projekt podívat na vozíčku, bylo vrcholem dne, když ji pes tahal na vodítku, protože měla pocit samostatnosti, že ho sama dokáže vést.
--	--

Změnily se nějak vaše názory/znalosti/schopnosti/dovednosti/způsob trávení volného času? Jsou jiné než před začátkem projektu? Pokud ano, popište prosím v čem a jak.

<i>Jméno</i>	<i>Váš názor/postřeh/krátký příběh (*)</i>
Karolína Eckschlagarová	Realizace projektu mi pomohla naučit uspořádat si čas a hlavně si plno věcí připravovat dopředu. Také mi velmi pomohl s komunikací s lidmi ve vyšších funkcích. Během projektu jsem často musela žádat o různá povolení, a nyní z toho už nemám strach.
Nela Mohoritová	Projekt Nejen lidé pomáhají měl pro mě zásadní význam v tom, že mě přivedl k práci dobrovolníka v nemocnici v Motole. Jako dobrovolník nyní do nemocnice docházím už půl roku od ukončení projektu. Zajímavou zkušeností byla také spolupráce v týmu.
Petra Novotná	Stejně jako Nela jsem se díky tomuto projektu dostala k dobrovolnictví. Jinak mě projekt nezměnil.
Anna Šandová	Jsem radikálnější, dokážu se lépe a efektivněji rozhodnout. Také jsme se díky projektu Nejen lidé pomáhají dostala k dobrovolnictví, což je pro mě často zábavné a současně poučné.
Petra Hradcová	Protože sama se svými psy canisterapii neprovozují, naučila jsem se v první řadě hodně věcí o ní samotné. Moje počáteční představy o trávení času dětí v nemocnici byly značně pozměněny. Namísto unavených a apatických dětí jsem viděla děti živé a veselé, stejné jako jsou jejich vrstevníci mimo nemocnici. Díky tomu jsem si uvědomila, jak je důležité jim aspoň kousky toho „normálního“ života do nemocnice vnášet a prostřednictvím zvířat je to, alespoň podle mě, ideální způsob. Během léta jsem začala s jedním ze svých psů docházet za jedním seniorským párem v domově důchodců v místě mého bydliště, což bych bez účasti na tomto projektu určitě nezačala. I po skončení projektu se snažím dál do Motola docházet jako dobrovolník, i když díky svým časovým možnostem značně nepravidelně.

Co považujete za svou nejužitečnější zkušenost získanou realizací projektu, kterou využijete ve svém budoucím životě – profesním či osobním?

<i>Jméno</i>	<i>Váš názor/postřeh/krátký příběh (*)</i>
Karolína Eckschlagarová	Připravovat si věci dopředu a nenechávat je na poslední chvíli. Také jsem se (snad) naučila pracovat s týmem a doufám, že toho někdy využiju. Hlavním přínosem pro mě však byla práce s různě nemocnými pacienty. Před projektem jsem se setkávala jen s onkologicky nemocnými dětmi a v průběhu projektu jsem se seznámila s většinou onemocnění a uspořádáním nemocnice. Právě to mi pomohlo k vybrání mého dalšího studia. Hlásím se na medicínu.
Nela Mohoritová	Kromě toho, že jsem zblízka poznala prostředí nemocnice a fungování dobrovolnictví v nemocnicích, bylo pro mě velkým přínosem seznámení se

	samotnou hlavní myšlenkou projektu, a to s canisterapií, která mě velmi zaujala. To, že jsem měla možnost vidět canisterapii v praxi, mi také pomohlo v přijímacích zkouškách na vysokou školu a vzhledem k oboru, který v současné době studuji, zkušenosti s projektem určitě budu mít možnost využít.
Petra Novotná	Díky styku s nemocnými se mi upravily životní priority. Také považuji za velkou zkušenost práci v týmu.
Anna Šandová	Sama jsem se zbavila fobie ze psů, naučila jsem se trpělivosti a lépe jednat s dětmi a hlavně s jejich rodiči. Celkově jsem se toho dozvěděla hodně o mezilidské komunikaci.
Petra Hradcová	Samozřejmě jsem velmi ráda za zkušenosti týkající se organizačních věcí okolo grantového řízení, ale náš projekt mi dal hlavně hodně příležitostí setkávat se prostřednictvím psů s dětmi. Mezi nimi byly i děti, které si se psy hrály poprvé. Díky tomu jsem si uvědomila, jak je důležité dávat dětem možnost poznávat různé věci, a to i takové, které já osobně (jako jejich rodič) nepovažuji za důležité nebo oblíbené, protože pro ně se důležité či oblíbené stát mohou. To jsem si odnesla asi hlavně do svého osobního života. Co se týče profesních dovedností, vzhledem k tomu, že zatím netuším, jaká bude moje profese, nedokážu momentálně ani posoudit co přesně nejlépe využiji.

Jaký je váš názor na dobrovolnictví? Jaké jsou vaše zkušenosti s rolí dobrovolníka?

<i>Jméno</i>	<i>komentář (*)</i>
Karolína Eckschlagrová	Myslím si, že dobrovolnictví se v české republice začíná usazovat, ale určitě potřebuje více peněz a propagace. Stále ještě se setkávám s názorem, že lidé nejsou ochotni nic dělat bez nároku na honorář. Role dobrovolníka mi vyhovuje a mám hrozně ráda chvíle, kdy přijdu do nemocnice za „svými“ pacienty a ti už mě vítají. Dobrovolnictví mi dává hrozně moc, proto se snažím o propagaci ve svém okolí. Jsem ráda, že právě díky projektu jsem sehnala další dobrovolníky do FN Motol.
Nela Mohoritová	Myslím si, že využití dobrovolníků je velmi široké, ale veřejnost o možnostech využití dobrovolníků a o tom co dobrovolnictví přináší, jak je možné se dobrovolníkem stát a co všechno mohou dobrovolníci, dělat mnoho neví. Každopádně pro mě je práce dobrovolníka smysluplným využitím volného času. Jako dobrovolník jsem pracovala v Jedličkově ústavu a nyní v Motole a s rolí dobrovolníka nemám žádné negativní zkušenosti, právě naopak.
Petra Novotná	Dobrovolnictví je úžasná činnost, ale chápu, že ne každý je ochotný obětovat svůj čas druhým. Já jsem moc ráda, že se něčeho takového můžu účastnit.
Anna Šandová	Dobrovolnictví je záslužná činnost, která mě hrozně baví a navíc naplňuje pocitem užitečnosti. Posiluje také moji osobnost v mnoha oblastech mého charakteru.
Petra Hradcová	Podle mě by dobrovolnictví mělo být samozřejmostí. Neberu to jako nějakou zvláštní úlohu, které jsem se zhostila s nějakým cílem, který si postupně splním. Určitě každý dobrovolník pomáhá částečně kvůli sobě, kvůli svému dobrému pocitu nebo proto, že ho daná činnost baví, ale netuším, jaký vlastně názor na dobrovolnictví mám. Rozhodně neodsuzuji lidi, kteří dobrovolníky nejsou a být

	nechtějí, ale na druhou stranu v podstatě každý může nějakým způsobem pomáhat, aniž by ho to muselo nějak zatížit. Moje dosavadní zkušenosti s dobrovolnictvím jsou pozitivní. Nevím, co říct víc. Jinak by asi nemělo smysl to dělat. Kdybych neměla z dobrovolnictví dobrý pocit, tak bych asi nebyla moc užitečný dobrovolník.
--	---

*NROS si vyhrazuje si právo umístit vaši citaci na mezinárodních stránkách programu MC

Použitá literatura

1. Eckschlagerová K. (2003/2004) *Canisterapie*. Seminární práce, Praha: Gymnázium Elišky Krásnohorské
2. Eckschlagerová K., Vítová J., Koutecký J. (2004) *Nejenom lidé mohou léčit aneb první zkušenosti s využitím canisterapie na dětské onkologii ve FN v Motole*. Edukační sborník. Souhrny přednášek XXVIII. Brněnských onkologických dnů a XVIII. Konference pro sestry a laboranty. Brno 26.-28. 5. 2004, 268-270
3. Galajdová L. (1999,a) *Co je to C.H.A.T.A. Jak zvířata pomáhají dětem v anglických nemocnicích*. *Pes přítel člověka*, 44/11, 26-27
4. Galajdová L. (1999,b) *Pes lékařem lidské duše aneb canisterapie*. Grada publishing, Praha
5. Gilberg, Ch. a Peeters T. (2003) *Autismus – zdravotní a výchovné aspekty*, Portál, Praha
6. Gorczyca, K., Fine A., Spain C. (2000) *History, Theory, and Development of Human-Animal Support Services for People with AIDS and Other Chronic/Terminal Illnesses*. Handbook on Animal-Assisted Therapy: Theoretical foundations and guidelines for practise, Cal State Polytechnic University, Pomona, California
7. Hybšová D. (2003) *Práce s dětmi, felinoterapie a loutkové pohádky*. Mezinárodní seminář o zooterapiích v Brně 27.6 – 1.7.2003, Sborník příspěvků, Sdružení FILIA, Brno, 13-17
8. Kalinová V. (2003,a) *Současný stav v oblasti přípravy canisterapeutických týmů k praktikování canisterapie v ČR*. Mezinárodní seminář o zooterapiích v Brně 27.6 – 1.7.2003, Sborník příspěvků, Sdružení FILIA, Brno, 45-53
9. Kalinová V. (2003,b) *Systém vzdělávání v oblasti canisterapie*. Diplomová práce, České Budějovice: Jihočeská universita v Č. Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta

10. Kalinová V. a Mojžíšová A. (2002) *Jak dosáhnout kvalitní přípravy psa ke canisterapii*. Svět psů, 02/3, 52
11. Krausová A. (2003) *Americký systém testování terapeutických psů*. Mezinárodní seminář o zooterapiích v Brně 27.6 – 1.7.2003, Sborník příspěvků, Sdružení FILIA, Brno, 68-71
12. Lacinová J. (1998) *Psí „terapeuti“ na táborech?* Pes přítel člověka, 43/3, 50
13. Lacinová J. (2002) *Canisterapie v současné praxi v ČR*. Svět psů, 02/3, 44-45
14. Lacinová J. (2003) *Úvodní příspěvek – situace canisterapie v ČR*. Mezinárodní seminář o zooterapiích 27.6 – 1.7. 2003 v Brně, Sborník příspěvků, Sdružení Filia, Brno
15. Mahelka B. (2003) *Problematika zooterapie na konferenci IAHAIO*. Pravda o zooterapii – Sborník příspěvků ze dvou celostátních konferencí pořádaných dne 27.11.2001 v Hluboké nad Vltavou a dne 18.12.2002 v Ústavu sociální práce v Českých Budějovicích, Jihočeská universita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 41-43
16. Michálková J. (2001) *Možnosti využití canisterapie u dětí*. Magisterská práce, Praha: Karlova Univerzita v Praze, Husitská teologická fakulta
17. Mojžíšová A., Lacinová J. a kol. (2000) *Model canisterapie*. Kontakt, II./4, 215-219
18. *Možnosti výběru psa pro využití v canisterapii* (2003) Pes přítel člověka, 48/2, 12-13
19. Orniaková P. (2003) *Hipoterapie- od nápadu k profesionálnímu týmu*. Pravda o zooterapii – Sborník příspěvků ze dvou celostátních konferencí pořádaných dne 27.11.2001 v Hluboké nad Vltavou a dne 18.12.2002 v Ústavu sociální práce v Českých Budějovicích, Jihočeská universita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 12-16
20. *Pes má i v těžkých chvílích svých „pět P“ aneb První Pomoc Při Psů Při Posttraumatech* (2002) Pes přítel člověka, 47/10, 18
21. Poduschka W. a kol. (1993) *Tiere im Alterheim*. IEMT, Wien
22. Robinson I. (1995) *The Waltham Book of Human – Animal Interactions: Benefits and Responsibilities of Pet Ownership*. Pergamon
23. Stone S. (2003) *C.H.A.T.A – zooterapie pro děti v nemocnici*. Mezinárodní seminář o zooterapiích v Brně 27.6 – 1.7.2003, Sborník příspěvků, Sdružení FILIA, Brno, 39-41
24. Straková Š. (1999) *Canisterapeutický pes a experimenty v ústavech*. Pes přítel člověka, 44/6, 21
25. Větvička V. (2003) *Psi za mřížemi*. Pes přítel člověka, 48/2, 30-31
26. Volšická J. (2003) *Senior terapie a jejich možnosti*. Mezinárodní seminář o zooterapiích v Brně 27.6 – 1.7.2003, Sborník příspěvků, Sdružení FILIA, Brno, 19-20

27. Zouharová M. (2002) *Canisterapeutická kuchařka*. (cit.27.11. 2002) Dostupné z URL:
<http://www.volny.cz/zdkalab/css32i.htm>
28. Zouharová M. (2003) *Polohování se psy*. Mezinárodní seminář o zooterapiích v Brně 27.6 – 1.7.2003, Sborník příspěvků, Sdružení FILIA, Brno, 12-13
29. www.nejenldepomahaji.cz
30. www.pripojse.cz

